

ÖZET

BAZI ZEYTİN (*Olea europaea* L.) ÇEŞİTLERİ ve DELİCELERDE ODUN DOKUSU DİRENÇLERİNİN MEKANİK VE BİYOKİMYASAL YÖNDEN İNCELENMESİ

Melih AYDINLI

Yüksek Lisans Tezi, Bahçe Bitkileri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Faik Ekmel TEKİNTAŞ

2012, 45 sayfa

Gelişmiş tüm bitkilerin kök ve gövdelerinin odunsu yapısını oluşturan madde olarak bilinen ligninin, bitkilerde hastalık ve zararlılara karşı direnç kazandırdığı yapılan araştırmalarla belirlenmiştir. Son yıllarda yapılan çalışmalarda ise toprağa uygulanan ligninin, mikrosklerotların canlılığı ve sayısı üzerinde baskılayıcı etkisinin olduğu gözlenmiştir. Bu çalışma; bazı zeytin çeşitlerinde odun dokusu dirençlerinin mekanik ve biyokimyasal yönden incelenmesi, lignifikasyon açısından çeşitlerin durumlarını ve birbirine göre farklılıklarını ortaya koyması açısından değerlendirmesi amacı ile irdelenmiştir. Elde edilen veriler ışığında, dokusal sertlik ölçümlerinde en dirençli çeşidin her iki dönemde de Gemlik olduğu ortaya çıkmıştır. Nitekim, lignin boyaması yapılan çeşitlerde, kroma (c*) ve hue° (h°) değerlerine bağlı olarak bünyesinde en fazla lignin içeren çeşidin Gemlik olduğu gözlenmiştir. Eş gövde kalınlığına (gövde çapı) ulaşan gövde uzunlukları değerlendirmesinde, Gemlik ile Manzanilla çeşitleri arasında istatistiki bir farkın olmadığı, Gemlik çeşidinin 25,50 cm. uzunluk ortalama değeri ile ikinci sırada bulunduğu belirlenmiştir. Yaş yoğunluk ortalamalarında ise istatistiksel olarak çeşitler arasında fark görülmemesine rağmen kuru yoğunluk ölçümlerinde, Gemlik çeşidinin her iki dönemde de Memecik ve Delice ile birlikte en yüksek gövde kuru yoğunluğuna sahip olduğu saptanmıştır. Ksilem alan ölçümlerinde ise en yüksek ksilem alanı değeri Delice’ de saptanırken, Gemlik en düşük ksilem alanına sahip olmuştur. Yapılan ölçümler neticesinde Gemlik çeşidinin bünyesindeki lignin miktarının diğer gruplara göre fazla olduğu saptanmıştır. Bu sonuçlara göre bu araştırmanın; zeytinde görülen en önemli fitopatolojik sorunlardan biri olan ‘*Verticillium dahliae*’ ye karşı dayanıklı olabilecek anaç ve çeşit seçimi için daha sonraki yapılacak çalışmalara ışık tutmasının muhtemel olması düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dokusal sertlik, Lignin, Odun dokusu, Zeytin.